

TỪ PÁC BÓ ĐẾN HIỆN TẠI: HÀNH TRÌNH TRỞ VỀ CỦA BÁC HỒ VÀ CẢM HỨNG CÁCH MẠNG CHO THẾ HỆ TRẺ VIỆT NAM

ĐÀO THỊ TRANG
Trường Đại học Ngoại thương

Nhận bài ngày 30/8/2026. Sửa chữa xong 30/9/2026. Duyệt đăng 10/10/2026.

Abstract

On 28 January 1941, President Ho Chi Minh returned to Vietnam after nearly thirty years of revolutionary activity abroad, marking a major turning point in the Vietnamese revolution. His selection of Pac Bo in Cao Bang as a revolutionary base demonstrated strategic vision and creative thinking. From a historical and political perspective, this article examines the context, key developments, and significance of his return in 1941. It clarifies the ideological and spiritual values and revolutionary methods that emerged from the practical experience at Pac Bo. The article also highlights the continuing relevance of these values to educating Vietnamese youth in revolutionary ideals, strengthening their political steadfastness, and fostering their commitment to national development in the current context of international integration.

Keywords: Ho Chi Minh, Ho Chi Minh Thought, Pac Bo, Vietnamese revolution, Vietnamese youth.

1. Đặt vấn đề

Trong tiến trình cách mạng Việt Nam hiện đại, việc Chủ tịch Hồ Chí Minh trở về nước năm 1941 là dấu mốc quan trọng, mở ra giai đoạn trực tiếp lãnh đạo cách mạng trong nước. Sau gần 30 năm hoạt động ở nước ngoài, Người trở về với đường lối và phương pháp cách mạng phù hợp với thực tiễn Việt Nam, đặc biệt là nhiệm vụ giải phóng dân tộc (Viện Lịch sử Đảng, 2010).

Pác Bó (Cao Bằng) được Người lựa chọn làm nơi trực tiếp hoạt động và xây dựng cơ sở cách mạng. Tại đây, Hồ Chí Minh gần gũi với nhân dân, đẩy mạnh tuyên truyền, giác ngộ quần chúng, xây dựng lực lượng và chuẩn bị những điều kiện cần thiết cho phong trào cách mạng. Hoạt động tại Pác Bó góp phần củng cố tư tưởng về đoàn kết dân tộc, phát huy vai trò của quần chúng và xây dựng lực lượng cách mạng, tạo tiền đề quan trọng cho Cách mạng Tháng Tám năm 1945 (Viện Lịch sử Đảng, 2010).

Trong bối cảnh hiện nay, hành trình trở về Pác Bó không chỉ có giá trị lịch sử mà còn mang ý nghĩa giáo dục đối với thế hệ trẻ. Tinh thần yêu nước, ý thức trách nhiệm, sự chủ động, sáng tạo và gần gũi với nhân dân của Hồ Chí Minh là những giá trị có thể góp phần bồi dưỡng bản lĩnh, trách nhiệm công dân và tinh thần cống hiến của thanh niên trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Bối cảnh lịch sử cuối thập niên 1930 - đầu thập niên 1940 và tính tất yếu của hành trình trở về Pác Bó năm 1941

Cuối thập niên 1930 đầu thập niên 1940, tình hình thế giới và trong nước diễn biến hết sức phức tạp, đặt cách mạng Việt Nam trước những thách thức to lớn nhưng đồng thời cũng mở ra những thời cơ mới. Chiến tranh thế giới thứ hai bùng nổ đã làm sâu sắc thêm mâu thuẫn giữa các đế quốc, đặc biệt là sự suy yếu tương đối của hệ thống thuộc địa của chủ nghĩa thực dân. Ở Đông Dương, thực dân Pháp tuy vẫn duy trì bộ máy cai trị nhưng ngày càng lâm vào thế bị động, khủng hoảng về kinh tế, chính trị và quân sự. Sự kiện phát xít Nhật tiến vào Đông Dương từ năm 1940 càng làm cho tình hình thuộc

Email: trangdt@ftu.edu.vn

địa trở nên rối ren, mâu thuẫn dân tộc giữa nhân dân Việt Nam với các thế lực xâm lược ngày càng gay gắt (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001). Trong nước, phong trào đấu tranh cách mạng của quần chúng nhân dân tiếp tục phát triển nhưng còn tồn tại nhiều hạn chế. Các cuộc đấu tranh diễn ra ở nhiều địa phương, dưới nhiều hình thức khác nhau, song nhìn chung còn phân tán, thiếu sự chỉ đạo thống nhất và một đường lối chiến lược rõ ràng. Sau cao trào Xô viết Nghệ - Tĩnh (1930-1931), phong trào cách mạng tuy được phục hồi nhưng chưa tạo được bước đột phá mang tính quyết định. Điều đó cho thấy yêu cầu cấp thiết phải có sự lãnh đạo trực tiếp, kịp thời và linh hoạt từ Trung ương Đảng, đặc biệt là từ lãnh tụ có tầm nhìn chiến lược và uy tín quốc tế như Hồ Chí Minh (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001). Trong bối cảnh đó, việc Hồ Chí Minh trở về nước không phải là một quyết định mang tính ngẫu nhiên hay cảm tính mà là kết quả tất yếu của quá trình nhận thức sâu sắc về quy luật vận động của cách mạng thuộc địa. Trong suốt những năm hoạt động ở nước ngoài, Người đã không ngừng nghiên cứu, tổng kết thực tiễn phong trào cách mạng thế giới, đồng thời theo dõi sát sao tình hình trong nước. Hồ Chí Minh sớm nhận ra rằng, cách mạng Việt Nam chỉ có thể giành thắng lợi khi có sự kết hợp chặt chẽ giữa đường lối cách mạng khoa học với phong trào quần chúng rộng lớn trong nước, dưới sự lãnh đạo trực tiếp và thống nhất (Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 3, 2011).

Từ góc độ lý luận chính trị, hành trình trở về của Hồ Chí Minh năm 1941 phản ánh tư duy biện chứng về mối quan hệ giữa yếu tố chủ quan và yếu tố khách quan trong cách mạng. Về khách quan, bối cảnh quốc tế và trong nước đã tạo ra những điều kiện thuận lợi nhất định cho phong trào giải phóng dân tộc phát triển. Về chủ quan, sự trưởng thành của Đảng Cộng sản Việt Nam, sự tích lũy kinh nghiệm đấu tranh của quần chúng và đặc biệt là vai trò lãnh đạo của Hồ Chí Minh là những nhân tố quyết định để chuyển hóa thời cơ thành hiện thực cách mạng (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016). Việc Hồ Chí Minh lựa chọn trở về vào thời điểm đầu năm 1941 cho thấy sự nhạy bén chính trị và khả năng dự báo chiến lược của Người. Đây là thời điểm mà mâu thuẫn dân tộc đã phát triển đến mức gay gắt, đòi hỏi phải đặt nhiệm vụ giải phóng dân tộc lên hàng đầu, tạm gác các nhiệm vụ khác để tập trung lực lượng cho mục tiêu độc lập. Quan điểm này sau đó được thể hiện rõ trong Hội nghị Trung ương 8 (tháng 5/1941), nơi Hồ Chí Minh trực tiếp chủ trì và góp phần hoàn chỉnh đường lối cách mạng giải phóng dân tộc của Đảng (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001).

Như vậy, hành trình trở về của Hồ Chí Minh năm 1941 là sự kết tinh của yêu cầu lịch sử khách quan và vai trò chủ quan của lãnh tụ cách mạng. Đây không chỉ là một sự kiện lịch sử đơn lẻ mà là bước đi chiến lược mang tính quyết định, mở ra khả năng hiện thực hóa mục tiêu độc lập dân tộc bằng con đường cách mạng do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo. Việc phân tích bối cảnh lịch sử và tính tất yếu của hành trình trở về giúp làm rõ hơn giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc của sự kiện này, đồng thời khẳng định vai trò đặc biệt của Hồ Chí Minh trong việc dẫn dắt cách mạng Việt Nam vượt qua thử thách, tiến tới thắng lợi.

2.2. Pác Bó - trung tâm hình thành đường lối và phương thức lãnh đạo cách mạng trong nước

Việc Chủ tịch Hồ Chí Minh lựa chọn Pác Bó, Cao Bằng làm căn cứ cách mạng khi trở về nước năm 1941 thể hiện tầm nhìn chiến lược và tư duy lãnh đạo sáng tạo. Với vị trí gần biên giới, thuận lợi liên lạc và có truyền thống yêu nước, Pác Bó trở thành địa bàn quan trọng để Người xây dựng cơ sở và chỉ đạo phong trào cách mạng trong nước (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001). Tại Pác Bó, Hồ Chí Minh chú trọng xây dựng lực lượng trên các phương diện tư tưởng, chính trị và tổ chức. Người đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục quần chúng, khơi dậy tinh thần yêu nước và ý thức đấu tranh vì độc lập dân tộc. Từ thực tiễn đó, quan điểm cách mạng là sự nghiệp của quần chúng được vận dụng phù hợp với điều kiện cụ thể của Việt Nam (Hồ Chí Minh, 2011, tập 12). Một dấu mốc quan trọng là sự ra đời của Mặt trận Việt Nam Độc lập Đồng minh (Việt Minh) năm 1941 dưới sự chỉ đạo của Hồ Chí Minh nhằm tập hợp rộng rãi các tầng lớp nhân dân trong sự nghiệp giải phóng dân tộc. Đây là sự vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, đồng thời khẳng định vai trò của đại đoàn kết toàn dân tộc trong cách mạng Việt Nam (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001).

Bên cạnh lực lượng chính trị, Người quan tâm xây dựng lực lượng vũ trang, căn cứ địa và kết hợp

đấu tranh chính trị với đấu tranh vũ trang, tạo cơ sở cho việc giành chính quyền sau này (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016). Quan điểm “lấy dân làm gốc” cũng được thể hiện xuyên suốt trong hoạt động tại Pác Bó, với sự gắn bó chặt chẽ giữa cán bộ cách mạng và quần chúng nhân dân.

Từ góc độ lý luận chính trị, thực tiễn Pác Bó cho thấy sự kết hợp giữa đường lối chiến lược đúng đắn với phương pháp tổ chức linh hoạt, phù hợp thực tiễn Việt Nam (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021). Pác Bó vì vậy không chỉ là địa danh lịch sử mà còn là biểu tượng của quá trình chuẩn bị về tư tưởng, chính trị và tổ chức, góp phần tạo tiền đề cho thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 và để lại những giá trị có ý nghĩa đối với sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc hiện nay (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016).

2.3. Ý nghĩa lịch sử và giá trị lý luận - thực tiễn của hành trình trở về Pác Bó năm 1941

2.3.1. Hành trình trở về Pác Bó - bước ngoặt mang tính quyết định của cách mạng Việt Nam

Hành trình trở về Tổ quốc của Chủ tịch Hồ Chí Minh năm 1941, với điểm dừng chân đầu tiên tại Pác Bó (Cao Bằng), đánh dấu một bước ngoặt có ý nghĩa quyết định đối với tiến trình cách mạng Việt Nam. Sau hơn ba thập niên bôn ba tìm đường cứu nước, Hồ Chí Minh không chỉ mang về cho cách mạng Việt Nam một hệ tư tưởng cách mạng khoa học mà còn trực tiếp đặt nền móng cho sự chuyển biến căn bản của phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc từ tự phát sang tự giác, từ phân tán sang thống nhất dưới sự lãnh đạo tập trung của Đảng. Sự kiện này khẳng định vai trò không thể thay thế của lãnh tụ trong việc kết nối lý luận cách mạng với thực tiễn sinh động của đất nước, mở ra thời kỳ phát triển mới cho cách mạng Việt Nam (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001). Việc Hồ Chí Minh trực tiếp về nước lãnh đạo cách mạng đã chấm dứt tình trạng gián đoạn trong chỉ đạo chiến lược, đồng thời tạo điều kiện để đường lối cách mạng giải phóng dân tộc được triển khai một cách thống nhất, đồng bộ và phù hợp hơn với điều kiện cụ thể của Việt Nam. Từ Pác Bó, các chủ trương lớn của Đảng về nhiệm vụ giải phóng dân tộc, xây dựng lực lượng cách mạng, mở rộng mặt trận dân tộc thống nhất đã được cụ thể hóa thành những chương trình hành động thiết thực, gắn chặt với đời sống và lợi ích của quần chúng nhân dân. Đây chính là nhân tố then chốt làm thay đổi tương quan lực lượng giữa cách mạng và kẻ thù, tạo tiền đề trực tiếp cho thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016). Từ góc độ lịch sử - chính trị, hành trình trở về Pác Bó không chỉ mang ý nghĩa cá nhân của một lãnh tụ cách mạng trở về với Tổ quốc mà còn là biểu hiện sinh động của sự hội tụ giữa lý luận và thực tiễn, giữa trí tuệ cách mạng thời đại và khát vọng độc lập của dân tộc Việt Nam. Chính sự hội tụ này đã tạo ra sức bật mạnh mẽ cho phong trào cách mạng, đưa cách mạng Việt Nam bước vào giai đoạn phát triển mới với mục tiêu, phương hướng và phương pháp đấu tranh ngày càng rõ ràng, khoa học.

2.3.2. Giá trị lý luận: Định hình tư duy chiến lược và phương thức lãnh đạo cách mạng Việt Nam

Thực tiễn hoạt động của Hồ Chí Minh tại Pác Bó năm 1941 đã góp phần quan trọng vào việc định hình và hoàn thiện tư duy chiến lược của cách mạng Việt Nam trong thời kỳ đấu tranh giành chính quyền. Một trong những giá trị lý luận nổi bật nhất là sự khẳng định tính đúng đắn của đường lối cách mạng giải phóng dân tộc theo con đường cách mạng vô sản, đặt nhiệm vụ độc lập dân tộc lên hàng đầu, đồng thời chuẩn bị các điều kiện cần thiết để tiến lên CNXH. Đây là sự vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin vào điều kiện cụ thể của Việt Nam, thể hiện rõ tư duy độc lập, tự chủ và sáng tạo của Hồ Chí Minh (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021). Bên cạnh đó, tư tưởng đại đoàn kết toàn dân tộc được Hồ Chí Minh phát triển thành một chiến lược cách mạng nhất quán và xuyên suốt. Việc thành lập Mặt trận Việt Minh tại Pác Bó là minh chứng rõ nét cho tư duy đó, khi mọi lực lượng yêu nước, không phân biệt giai cấp, tôn giáo hay xu hướng chính trị, đều được tập hợp trong một mặt trận thống nhất vì mục tiêu chung của dân tộc. Giá trị lý luận của tư tưởng đại đoàn kết không chỉ dừng lại ở thời kỳ đấu tranh giành độc lập mà còn trở thành một nguyên tắc cơ bản trong xây dựng và củng cố hệ thống chính trị Việt Nam trong suốt tiến trình cách mạng sau này (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016). Một đóng góp lý luận quan trọng khác là việc Hồ Chí Minh xác lập và thực hành phương thức lãnh đạo cách mạng dựa trên nguyên tắc “lấy dân làm gốc”. Người khẳng định rằng sức mạnh của cách mạng bắt nguồn từ nhân dân, do đó mọi đường lối, chủ trương đều phải xuất phát từ lợi ích của nhân dân và dựa vào nhân dân để thực hiện. Quan điểm này

không chỉ có ý nghĩa lý luận sâu sắc mà còn mang giá trị phương pháp luận quan trọng, góp phần xây dựng mối quan hệ gắn bó máu thịt giữa Đảng với nhân dân - một nhân tố quyết định sự tồn tại và phát triển của cách mạng Việt Nam (Cổng thông tin điện tử tỉnh Cao Bằng, 2015). Về vấn đề này Đại hội XII của Đảng chỉ rõ: “Đổi mới phải luôn luôn quán triệt quan điểm “dân là gốc”, vì lợi ích của nhân dân, dựa vào nhân dân, phát huy vai trò làm chủ, tinh thần trách nhiệm, sức sáng tạo và mọi nguồn lực của nhân dân; phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2016).

2.3.3. Giá trị thực tiễn: Bài học lịch sử đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay

Những giá trị được hình thành từ hành trình trở về Pác Bó năm 1941 không chỉ có ý nghĩa trong bối cảnh lịch sử cụ thể mà còn mang giá trị thực tiễn sâu sắc đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam trong giai đoạn hiện nay. Trước hết, bài học về tinh thần độc lập, tự chủ và tự cường dân tộc vẫn giữ nguyên giá trị trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng. Việc kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với CNXH, đồng thời chủ động, linh hoạt trong quan hệ quốc tế, là sự kế thừa trực tiếp tư duy chiến lược mà Hồ Chí Minh đã đặt nền móng từ thực tiễn Pác Bó (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021). Bên cạnh đó, bài học về xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc tiếp tục là cơ sở quan trọng để củng cố sức mạnh nội sinh của đất nước. Trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường định hướng XHCN và đa dạng hóa các lợi ích xã hội, việc phát huy tinh thần đoàn kết, đồng thuận xã hội và vai trò làm chủ của nhân dân càng trở nên cấp thiết. Những kinh nghiệm từ Pác Bó cho thấy, chỉ khi dựa chắc vào nhân dân, lắng nghe và giải quyết kịp thời những vấn đề từ thực tiễn đời sống thì các chủ trương, chính sách mới có thể đi vào cuộc sống và tạo ra hiệu quả bền vững (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016).

Đối với thế hệ trẻ Việt Nam, hành trình trở về Pác Bó của Hồ Chí Minh là nguồn cảm hứng lớn lao trong việc hình thành bản lĩnh chính trị, lý tưởng sống và trách nhiệm công dân. Tinh thần dân thân vì lợi ích chung, tư duy đổi mới sáng tạo gắn với thực tiễn và ý thức tự lực, tự cường dân tộc là những giá trị cốt lõi cần được giáo dục, bồi dưỡng cho thế hệ trẻ trong quá trình xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước. Việc vận dụng những bài học lịch sử từ Pác Bó vào giáo dục chính trị - tư tưởng hiện nay không chỉ góp phần nâng cao nhận thức mà còn giúp thế hệ trẻ chủ động tham gia vào sự nghiệp phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN.

2.4. Vận dụng và phát huy giá trị hành trình trở về Pác Bó đối với thế hệ trẻ Việt Nam hiện nay

2.4.1. Bồi dưỡng lý tưởng cách mạng và tinh thần yêu nước cho thế hệ trẻ trong bối cảnh mới

Một trong những giá trị cốt lõi và bền vững nhất từ hành trình trở về Pác Bó của Chủ tịch Hồ Chí Minh là tinh thần yêu nước gắn liền với lý tưởng cách mạng khoa học. Trong bối cảnh hiện nay, khi đất nước bước vào giai đoạn đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, việc bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ trở thành nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược lâu dài. Hành trình trở về năm 1941 cho thấy yêu nước không chỉ là cảm xúc tự nhiên mà phải được soi sáng bởi lý tưởng đúng đắn, được tổ chức và dẫn dắt bằng đường lối khoa học, phù hợp với xu thế phát triển của thời đại. Thực tiễn cho thấy, một bộ phận thanh niên hiện nay có biểu hiện dao động về lý tưởng, giảm sút niềm tin chính trị, dễ bị tác động bởi các luồng thông tin đa chiều, thậm chí sai lệch trên không gian mạng. Trong bối cảnh đó, việc giáo dục, tuyên truyền về hành trình trở về Pác Bó của Bác Hồ có ý nghĩa quan trọng trong việc củng cố niềm tin, khơi dậy lòng tự hào dân tộc và ý thức trách nhiệm đối với vận mệnh đất nước. Thông qua hình ảnh một lãnh tụ dám dấn thân, chấp nhận gian khổ để trực tiếp lãnh đạo cách mạng trong nước, thế hệ trẻ có thể nhận thức sâu sắc hơn về giá trị của độc lập dân tộc và vai trò của cá nhân trong sự nghiệp chung của dân tộc (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016).

Việc bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thanh niên cần được đặt trong tổng thể chiến lược giáo dục chính trị - tư tưởng của Đảng và Nhà nước, trong đó lịch sử cách mạng, đặc biệt là những mốc son như Pác Bó 1941 đóng vai trò nền tảng. Thông qua đó, thế hệ trẻ không chỉ “biết” về lịch sử mà còn “tin”, “thấm” và “hành động” theo những giá trị cách mạng mà lịch sử để lại, góp phần xây dựng lớp thanh niên “vừa hồng, vừa chuyên” như mong muốn của Chủ tịch Hồ Chí Minh (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021).

2.4.2. Phát huy tư duy đổi mới, sáng tạo và năng lực thích ứng từ bài học Pác Bó

Hành trình trở về Pác Bó năm 1941 không chỉ là một sự kiện lịch sử mà còn là minh chứng sinh động cho tư duy đổi mới, sáng tạo và khả năng thích ứng linh hoạt của Hồ Chí Minh trước những biến động phức tạp của tình hình trong nước và quốc tế. Việc lựa chọn Cao Bằng - một vùng căn cứ địa cách mạng xa trung tâm đô thị nhưng có vị trí chiến lược đặc biệt thể hiện tầm nhìn chiến lược sâu sắc, khả năng phân tích thực tiễn và vận dụng linh hoạt các điều kiện khách quan để phục vụ mục tiêu cách mạng lâu dài. Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và nền kinh tế tri thức phát triển mạnh mẽ, thế hệ trẻ Việt Nam đang đứng trước yêu cầu cấp thiết phải đổi mới tư duy, nâng cao năng lực sáng tạo và khả năng thích ứng với những thay đổi nhanh chóng của xã hội. Bài học từ Pác Bó cho thấy, đổi mới không phải là sự phủ nhận truyền thống mà là sự kế thừa có chọn lọc, kết hợp giữa giá trị bền vững của dân tộc với tinh hoa tri thức nhân loại. Đây chính là phương pháp luận quan trọng giúp thanh niên Việt Nam chủ động hội nhập nhưng không hòa tan, giữ vững bản sắc văn hóa và lập trường chính trị (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021).

Việc vận dụng tinh thần đổi mới sáng tạo từ Pác Bó vào giáo dục và đào tạo cần được thể hiện thông qua việc khuyến khích tư duy phản biện, khả năng giải quyết vấn đề thực tiễn và tinh thần khởi nghiệp gắn với trách nhiệm xã hội. Khi thế hệ trẻ được trang bị tư duy khoa học, biết phân tích bối cảnh, đánh giá cơ hội và thách thức như cách Hồ Chí Minh đã làm trong những năm đầu thập niên 1940, họ sẽ có đủ bản lĩnh và trí tuệ để đóng góp tích cực vào sự nghiệp phát triển đất nước trong giai đoạn mới (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016).

2.4.3. Xây dựng tinh thần đoàn kết, ý thức cộng đồng và trách nhiệm công dân từ bài học “lấy dân làm gốc”

Một trong những bài học có giá trị lâu dài nhất từ hành trình trở về Pác Bó của Hồ Chí Minh là tư tưởng “lấy dân làm gốc”, coi nhân dân vừa là mục tiêu, vừa là động lực của cách mạng. Ngay từ những ngày đầu hoạt động tại Pác Bó, Người đã đặc biệt chú trọng công tác vận động quần chúng, xây dựng mối quan hệ gắn bó mật thiết giữa cách mạng với đời sống nhân dân địa phương. Chính từ nền tảng này, phong trào cách mạng đã nhanh chóng lan rộng, tạo nên sức mạnh tổng hợp của toàn dân tộc.

Trong xã hội hiện đại, khi các mối quan hệ xã hội ngày càng đa dạng và phức tạp, việc xây dựng tinh thần đoàn kết, ý thức cộng đồng và trách nhiệm công dân cho thế hệ trẻ trở nên đặc biệt quan trọng. Bài học từ Pác Bó cho thấy, sức mạnh của tập thể chỉ được phát huy khi mỗi cá nhân ý thức rõ vai trò, trách nhiệm của mình đối với cộng đồng và đất nước. Điều này có ý nghĩa sâu sắc trong việc hình thành lối sống nhân văn, trách nhiệm xã hội và tinh thần cống hiến của thanh niên Việt Nam hiện nay (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016).

Việc giáo dục tinh thần đoàn kết và trách nhiệm công dân cần được thực hiện thông qua nhiều hình thức đa dạng như học tập lịch sử, tham quan di tích cách mạng, các hoạt động tình nguyện, phong trào thanh niên gắn với nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Khi thế hệ trẻ được trải nghiệm và tham gia trực tiếp vào các hoạt động cộng đồng, họ sẽ hiểu sâu sắc hơn giá trị của sự đoàn kết, từ đó chủ động đóng góp trí tuệ, sức lực cho sự nghiệp chung của đất nước. Đây chính là sự kế thừa và phát huy tinh thần Pác Bó trong điều kiện lịch sử mới (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021).

2.4.4. Gắn giáo dục lịch sử cách mạng với yêu cầu phát triển bền vững đất nước

Giá trị của hành trình trở về Pác Bó năm 1941 chỉ thực sự được phát huy đầy đủ khi được gắn kết chặt chẽ với công tác giáo dục lịch sử và định hướng phát triển bền vững đất nước. Việc nghiên cứu, giảng dạy và tuyên truyền về sự kiện này không chỉ nhằm tái hiện quá khứ mà còn hướng tới việc rút ra những bài học có giá trị cho hiện tại và tương lai. Trong đó, thế hệ trẻ đóng vai trò trung tâm, vừa là đối tượng thụ hưởng vừa là chủ thể tiếp nối và sáng tạo các giá trị lịch sử.

Trong điều kiện hiện nay, giáo dục lịch sử cần được đổi mới theo hướng kết hợp giữa truyền thống và hiện đại, giữa tri thức khoa học và trải nghiệm thực tiễn. Việc lồng ghép nội dung về Pác Bó và hành trình trở về của Bác Hồ vào các chương trình giáo dục chính trị, lịch sử cũng như các hoạt động ngoại

khóa sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục tư tưởng, đạo đức và lối sống cho thanh niên. Qua đó, lịch sử cách mạng không còn là những sự kiện khô cứng mà trở thành nguồn cảm hứng sống động cho hành động và sáng tạo (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2016).

Về lâu dài, việc phát huy giá trị hành trình Pác Bó trong giáo dục thế hệ trẻ sẽ góp phần xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao, có bản lĩnh chính trị vững vàng, trí tuệ sắc bén và tinh thần trách nhiệm xã hội cao. Đây chính là nền tảng quan trọng để thực hiện thành công mục tiêu phát triển nhanh và bền vững đất nước theo định hướng XHCN, đúng như con đường mà Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam đã lựa chọn từ những ngày đầu tại Pác Bó năm 1941 (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021).

3. Kết luận

Hành trình trở về Tổ quốc của Chủ tịch Hồ Chí Minh năm 1941, với điểm khởi đầu tại Pác Bó (Cao Bằng) là một mốc son đặc biệt quan trọng trong lịch sử cách mạng Việt Nam hiện đại. Sự kiện này đánh dấu bước chuyển căn bản của phong trào cách mạng từ giai đoạn chuẩn bị lực lượng sang giai đoạn lãnh đạo trực tiếp trong nước, tạo tiền đề quyết định cho thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945. Từ Pác Bó, Hồ Chí Minh đã trực tiếp hoạch định đường lối, tổ chức lực lượng và xây dựng nền tảng chính trị - xã hội vững chắc cho sự nghiệp giải phóng dân tộc.

Giá trị nổi bật của hành trình trở về Pác Bó không chỉ nằm ở ý nghĩa lịch sử mà còn ở chiều sâu tư tưởng và phương pháp cách mạng. Tư duy chiến lược linh hoạt, tinh thần độc lập - tự cường, quan điểm lấy nhân dân làm trung tâm và khả năng vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin vào thực tiễn Việt Nam đã trở thành những bài học có giá trị lâu dài. Những giá trị đó tiếp tục soi sáng con đường phát triển của cách mạng Việt Nam, đồng thời góp phần hình thành nền tảng tư tưởng cho công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong các giai đoạn lịch sử tiếp theo.

Đối với thế hệ trẻ Việt Nam hiện nay, hành trình trở về của Bác Hồ từ Pác Bó là nguồn cảm hứng sâu sắc trong việc bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, nâng cao bản lĩnh chính trị, phát triển tư duy đổi mới và ý thức trách nhiệm công dân. Việc nghiên cứu, giáo dục và lan tỏa các giá trị lịch sử - tinh thần từ sự kiện Pác Bó không chỉ giúp thế hệ trẻ hiểu đúng, hiểu sâu về lịch sử dân tộc mà còn góp phần định hướng hành động, khơi dậy khát vọng cống hiến, qua đó đóng góp tích cực vào sự nghiệp phát triển bền vững đất nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- Ban Tuyên giáo Trung ương (2016). *Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Cổng thông tin điện tử Cao Bằng (2015). *Vì sao Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc chọn Cao Bằng làm căn cứ địa đầu tiên của cách mạng Việt Nam?*. <https://caobang.gov.vn/lich-su-van-hoa/vi-sao-lanh-tu-nguyen-ai-quoc-chon-cao-bang-lam-can-cu-dia-dau-tien-cua-cach-mang-viet-nam-604146>, ngày 08/7/2015.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2016). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, tr. 69.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (tập 1). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.
- Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập* (tập 3). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, tr. 234.
- Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập* (tập 12). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, tr. 672.
- Viện Lịch sử Đảng (2010). *Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam* (tập 1). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.